ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/22/933

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Kadri Levand
Otsuse tegemise aeg ja koht	02.06.2022, Tallinnas
Vaide esitamise aeg	30.03.2022
Teabevaldaja	Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet pria@pria.ee
Teabevaldaja vastutav isik	Peadirektor
Vaide esitaja (teabenõudja)	Access Info Europe helen@access-info.org

RESOLUTSIOON

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 3 ja 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75[1] lõike 3 alusel

1) teen vaideotsuse vaie rahuldada;

2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

Vaadata uuesti läbi vaide esitaja teabenõue ja väljastada vaide esitajale teave (andmete koosseis) ulatuses, mida saab registrist välja võtta ja mis ei sisalda piiranguga andmeid. Väljastamata jäetud andmete osas põhjendada keeldumist.

3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 23.06.2022

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda 30 päeva jooksul teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Vaide esitaja saab pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon on rikkunud menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD

24.02.2022 esitas teabenõudja teabevaldajale teabenõude:

I am requesting a list of the final beneficiaries of the Common Agricultural Policy of the European Union in Estonia for each of the years 2012 to 2018 included. I am seeking access to the information which has previously been published in accordance with article 111 of EU Regulation No 1306/2013. Specifically, I am requesting access to full details on all beneficiaries which are legal persons, and on all natural persons who received subsidies over the total value of €1,250, and partial details on recipients under that amount, as per previous publication.

18.03.2022 keeldus teabevaldaja teabenõude täitmisest viidates Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadusele (ELÜPS):
Nii ELÜPS § 92 lg 1 punkti 1 ja lõike 2 kohaselt (2012 aasta redaktsioonis) kui ka kehtiva ELÜPS § 102 lg 1 punkti 1 ja lõike 2 kohaselt, eelkõige neis normides viidatud EL õigusaktides sätestatud eeskirjade kohaselt, on teie küsitud andmete avalikkus piiratud kahe aastase perioodiga (täpsemalt alates toetusmakse saamise kalendriaastale järgneva kalendriaasta 31.maist kuni kolmanda kalendriaasta 31.maini). 2018.a-l makstud toetuste andmed olid EL õiguse kohaselt avalikustatud PRIA veebilehel kuni 31.maini aastal 2021. Seega on möödunud ka teie küsitud andmete avalikustamiseks ettenähtud aeg. Kuna andmete avalikustamise regulatsioon, sh viisid ja kord, on eriregulatsioon põllumajandusfondidest makstavate toetuste üldise konfidentsiaalsusreegli (vt nt määrus (EL) 1306/2013 artikkel 103) ja ka siseriikliku juurdepääsupiirangu üldreziimi suhtes (kirjeldatud eespool), tuleb erireeglit tõlgendada kitsendavalt - seega lähtub PRIA oma tegevuses EL ja siseriiklikest õigusaktidest, milliste kohaselt ei kuulu andmed toetuse saajate kohta avaldamisele kolmandatele isikutele ei enne EL õigusest tulenevat avalikustamise aega ega ka pärast avalikustamise lõppu.

26.03.2022 esitas teabenõudja inspektsioonile vaide.

21.04.2022 tegi inspektsioon teabevaldajale järelepärimise.

09.05.2022 tegi inspektsioon korduva järelepärimise, kuna teabevaldaja ei olnud järelepärimist kätte saanud.

27.05.2022 vastas teabevaldaja inspektsiooni järelepärimisele.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED
1. EL-i eeskirjad ei keela teabe avaldamist Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika fondidest toetuse saajate kohta enne seda kahte eelarveaastat, mis on praegu läbipaistvuseeskirjade kohaselt avaldatud. Veel enam, määruse (EL) nr 1306/2013 artiklis 111 on sätestatud järgmist. Liikmesriigid tagavad fondidest toetuse saajate andmete iga-aastase tagantjärele avaldamise. Esimeses lõigus osutatud teave avaldatakse igas liikmesriigis ühel veebisaidil. Kõnealune teave on avalikkusele kättesaadav kaks aastat alates selle esialgsest avaldamisest. Määrusega kehtestatakse eeskirjad fondidest toetuse saajate andmete ennetava avaldamise kohta ning need andmed peavad olema kaks aastat iga liikmesriigi veebisaidil kättesaadavad. Määruse (EL) nr 1306/2013 artiklis 111 ei ole aga mingil viisil sätestatud, et pärast kahe avaldamisaasta möödumist pole see teave enam avalik või et see teave ei kuulu liikmesriikide teabevabaduse (teabele juurdepääsu käsitlevate) seaduste reguleerimisalasse. Märgin juurde, et sama teave esitati Hispaanias pärast seda, kui Hispaania valitsus konsulteeris Euroopa Komisjoniga. Selle konkreetse punkti asjus kinnitas komisjon 24. märtsil 2021 kirjalikult järgmist. Toetusesaajate andmete levitamisele kehtib määruse (EL) nr 1306/2013 artikkel 111. Küll aga on see piiratud kaheaastase perioodiga (artiklid 111 ja 112). Pärast kahe aasta möödumist pole nende andmete avaldamiseks mingisugust EL-iga seotud õigustust. Kõnealuse ettevõtte taotlus puudutab täielikku juurdepääsu põllumajandustoetustele ajavahemikul 2012–2017, mis ilmselgelt ei jää nende kahe aasta sisse ega kuulu seetõttu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 111 reguleerimisalasse. Seega ei ole määruses 1306/2013 nende andmete avaldamise kohta mingeid piiranguid sätestatud. Usun, et PRIA tõlgendas artiklit 111 valesti ning järeldas seetõttu ekslikult, et taotletud teabele ei ole EL-i eeskirjade kohaselt võimalik juurdepääsu saada.

2. Eesti avaliku teabe seadus kehtib. Arvestades seda, et on selgeks tehtud, et EL-i määrus ei kehti ega keela juurdepääsu sellele teabele, palun teil kaaluda asjaolu, et avaliku teabe seaduse artiklis 2 ei ole sätestatud mingeid piiranguid ning PRIA peaks minu taotlust menetlema. Seda on kinnitanud ka Euroopa Komisjoni põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat, kes

teatas Hispaania ametiasutustele järgmist. „GDPR-i artikkel 86 võimaldab juurdepääsu ametlikele dokumentidele asjakohase liikmesriigi seaduste järgi. Seega peavad Hispaania ametiasutused otsustama, kuidas see juurdepääs antakse ... .“ Annan teile teada, et olen juba saanud taotletud andmed 11 Euroopa Liidu riigilt – kõik nad andsid mulle juurdepääsu aastatel 2014–2018 toetuse saanute nimedele ja toetuste suurustele. Nende riikide täielik loetelu, kes andsid identse teabevabadusega seotud taotluse alusel juurdepääsu andmetele, on järgmine: Horvaatia, Tšehhi, Taani, Ungari, Itaalia, Läti, Holland, Slovakkia, Sloveenia, Hispaania ja Rootsi.

3. Minu taotlus on seotud mittedelikaatsete isikuandmetega, mis on juba kaks aastat olnud üldkasutatavad. Teave, millele ma juurdepääsu taotlen, on juba varem avalikustatud andmekogumid, mis peaks seetõttu olemas olema hõlpsasti juurdepääsetavas avatud andmevormingus, mida peaks olema väga lihtne esitada, näiteks Exceli vormingus, nagu on tehtud paljudes teistes riikides. Kinnitan käesolevaga, et ma ei küsi muud teavet peale juba teie valduses olevate andmete ega taotle juurdepääsu teabele, mida võib pidada delikaatseteks isikuandmeteks, nagu nende isikute ees- ja perekonnanimed, kes said riiklikku rahastust vähem kui 1 250 eurot, nagu on ette nähtud määruse (EL) nr 1306/2013 artiklis 112 nõutud väljaande järgi. See tähendab, et eraelu puutumatus ei ole siinkohal asjakohane õigustatud põhjus, miks nendele andmetele juurdepääsu mitte lubada.

4. Selle teabe esitamise vastu on tugev ja ülekaalukas avalik huvi Määrus (EL) nr 1306/2013 (ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta) tunnustab kodanikuühiskonna, sealhulgas meedia ja valitsusväliste organisatsioonide panust pettuste ning riikliku rahastamise mis tahes väärkasutamise seiresse. Selles määruses sätestatakse, et fondidest toetuse saajate nimede avaldamine võimaldab tugevdada avalikkuse kontrolli fondide kasutamise üle ning on vajalik liidu finantshuvide piisava kaitse tagamiseks. „Kui soovitakse saavutada avalikkuse kontrolli fondist saadud raha kasutamise üle, tuleb toetusesaajate kohta avalikustada teataval määral teavet. Kõnealune teave peaks sisaldama toetusesaaja isikuandmeid, toetuse summat, seda, millisest fondist toetus saadi, ning asjaomase meetme eesmärki ja liiki.“ Pööran tähelepanu ka sellele, et see, kui mulle need andmed esitatakse, on ka tugevalt üldsuse huvides. Minu taotlusel on konkreetne eesmärk tagada, et riiklike vahendite kulutamist kontrollitakse avalikult ja et selliste vahendite kasutamise üle saaks toimuda täielikul teabel ja tõenditel põhinev avalik arutelu. Nende andmete hoidmine avalikuna ei ole oluline üksnes selleks, et tagada täielik ülevaade sellest, kuidas avaliku sektori raha on viimastel aastatel Eestis kulutatud, vaid ka selleks, et Eesti kodanikud saaksid olla kindlad, et avalik-õiguslikud asutused haldavad riiklikke vahendeid vastutustundlikul viisil. Eelnevat silmas pidades palun teil üle vaadata PRIA tõlgendus ja vastus minu taotlusele.

TEABEVALDAJA SELETUS

Praegusel juhul on vaidluse all Euroopa Liidu fondidest toetust saanud isikute andmete avaldamise kohustus AvTS alusel. Olgu täpsustatud, et teabenõudja ei küsi andmeid talle makstud toetuste kohta, vaid andmeid kõigi toetusmaksete kohta alates 2012 aastast, mis ei ole enam avalikult kättesaadavad PRIA veebilehelt.

Avaliku teabe seaduse § 2 lg 2 punkti 4 kohaselt ei kohaldata avaliku teabe seadust teabele juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste, korra ja viiside osas, juhul kui need on eriseaduses või välislepingus sätestatud teisiti.

Ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadusega (edaspidi ELÜPS) viiakse ellu (nagu ka seaduse pealkiri väljendab) Euroopa Liidu ühist põllumajanduspoliitikat – seega kuuluvad ELÜPS-ga reguleeritavad küsimused kõik Euroopa Liidu õiguse kohaldumisalasse. Euroopa Liidu määrused on otsekohalduvad ja tervikuna siduvad kõigis liikmesriikides – see tähendab esmalt seda, et EL otsekohalduvaid õigusnorme siseriiklikku õigusesse otseselt ümber ei kirjutata, teisalt aga ka seda, et Eesti siseriiklik õigus, aga samuti halduspraktika peab olema

kooskõlas EL otsekohalduvate määrustega. Samuti tuleb arvestada EL õiguse mõistete autonoomse tähenduse ja EL õiguse teleoloogilis-süstemaatilise tõlgendamise reeglitega. Kuivõrd Euroopa Liidu määruste otsekohalduvus ja ülimuslikkus siseriikliku õiguse ees on kindlaks määratud Euroopa Liidu Toimimise Lepingus (välisleping), on PRIA lähtunud ELÜPS reguleerimisalasse kuuluvates küsimustes eelkõige EL õigusest ja ELÜPS-i EL õigusega kooskõlalise tõlgendamise põhimõttest.

Selgitan, et ühise põllumajanduspoliitika rakendamise käigus edastatud või saadud teabe üldine konfidentsiaalsuse tingimus ehk juurdepääsupiirangu materiaalõiguslik alus (AvTS § 2 lg 2 punkti 4 tähenduses) on käesoleval programmperioodil sätestatud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruses (EL) nr 1306/2013, 17.detsembri 2013, ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta…., mille artikli 103 lõike 1 kohaselt on liikmesriigid kohustatud võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada käesoleva määruse kohaselt rakendatavate kontrollimeetmete ning raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise raames edastatud või saadud teabe konfidentsiaalsus. Kõnealuse teabe suhtes kohaldatakse määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96 artiklis 8 sätestatud eeskirju.

Määruse nr 2185/96 artikkel 8 täpsustab, et mistahes vormis edastatud või saadud teavet käsitletakse ametisaladusena ja seda kaitstakse nagu muud samalaadset informatsiooni teabe vastuvõtnud liikmesriigi siseriiklike õigusaktide sätetega. Sellist teavet võib edastada üksnes ühenduse institutsioonides või liikmesriikides olevatele isikutele, kes oma ülesannete tõttu peavad seda teadma.

Osundatud konfidentsiaalsuspõhimõtte koos teabe ametkondliku kasutuse põhimõttega on Eesti seadusandja sätestanud ELÜPS § 101 lõigetes 1 ja 2. Seetõttu ei ole asjakohane järelpärimises esitatud arutlused põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri põhimääruse vajalikust kooskõlast AvTS-ga. Põhimäärust tuleb hinnata antud juhul kooskõlas ELÜPS-ga kui eriseadusega AvTS suhtes.

Juhin AKI tähelepanu asjaolule, et viidatud EL õigusnormides ei reguleerita, et konfidentsiaalne on või saab olla üksnes teave nt toetuse taotleja või taotluse kohta (vrd ELÜPS § 101 lg 1). Euroopa Liidu otsekohalduvate õigusnormidega on reguleeritud, et ühise põllumajanduspoliitika rakendamise käigus edastatud või saadud igasuguse informatsiooni suhtes sõltumata vormist kehtib ametisaladuse põhimõte. Seega katab EL otsekohalduva õigusega sätestatud konfidentsiaalsuskohustus tegelikult kõik ühise põllumajanduspoliitika rakendamise käigus loodud, edastatud ja saadud dokumendid tervikuna kuna ei tee vahet sellistes dokumentides sisalduda võivate informatsioonikategooriate vahel ning ka kogu võimaliku asjassepuutuva teabe, mis sisaldub nt vaid infosüsteemides. Selles kontekstis võib ELÜPS § 101 olla eksitava sisuga.

Lisaks pean vajalikuks märkida, et EL õigust ei saa tõlgendada lähtuvalt siseriiklikest õigusaktidest. Esimene tõlgendusviga tekib juba asjaolust, et AvTS sätestab üldreeglina teabe avalikkuse põhimõtte ja juurdepääsupiirangute normistik kujutab endast eriregulatsiooni. Seevastu on EL osundatud õigusnormidega kujundatud üldreeglina igasuguse põllumajandustootjatega seotud informatsiooni, seega ka ametiasutuste ühise põllumajanduspoliitika rakendamise töö tulemusena tehtud toetusmaksed kaetud üldreegli kohase ametisaladuse põhimõttega ja erireeglid puudutavad ainult numerus klausus põhimõttel konkreetsete andmete kindlakorralise avaldamise küsimust (viitenormid ELÜPS § 102 lg 1 p 1 ja lõige 2). ELÜPS § 102 lõike 2 kohaselt tuleneb siseriiklikust seadusest PRIA-le ülesanne ja kohustus Euroopa Parklamendi ja nõukogu määruse 1306/2013 artiklis 111 nimetatud andmed avalikustada vastavalt sama määruse artikli 114 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatule. Seega viitab eriseadus (ELÜPS) andmete avalikustamisel konkreetselt just EL määruses sätestatud reeglitele (seega materiaalõiguslikus mõttes eriseadusele).

Euroopa Komisjoni rakendusmääruse nr 908/2014 VI peatükk „Läbipaistvus“ sätestab täpsemad reeglid toetusmakse saajate andmete avaldamiseks. Kõnealuse määruse artiklis 59 on sätestatud andmete avaldamise vormilised nõuded ja lõikes 3 on reguleeritud, et kooskõlas määruse 1306/2013 artikliga 111 avaldatud andmed on kättesaadavad ühtsel veebisaidil kaks aastat alates esialgsest avaldamisest. Nii EP ja NK määrusest nr 1306/2013 kui ka EK määrusest nr 908/2014 tuleneb, et erireegli kohane toetusmaksete andmete tagantjärgi avaldamine toimub kindlal eesmärgil „Läbipaistvus“ ja on kooskõlas selle eesmärgiga piiratud kahe aastase avaldamise nõudega.

EP ja NK määruse nr 1306/2013 artikli 113 kohaselt on liikmesriigid kohustatud toetusesaajaid teavitama sellest, et nende andmed avaldatakse artikli 111 kohaselt. Kõnealusest sättest tuleneb ühemõtteliselt asjaolu, et toetuse saamisega seotud andmed ja nende kaitse kuuluvad toetusmakse saaja kui andmesubjekti õigusliku huvi alasse (EL põllumajandusvaldkonna üldine konfidentsiaalsuspõhimõte). Kuna andmesubjektid on teavitatud nende andmete tagantjärgi avaldamisest kaheaastase perioodi jooksul, on neil ka õiguspärane ootus, et vastavad andmed ei ole avalikult (seega ka mitte teabenõude korras) kätte saadavad enne EK määruse nr 908/2014 artikli 59 lõikes 2 nimetatud tähtaega ega tagasiulatuvalt peale sama artikli lõikes 3 nimetatud aja möödumist. Seejuures ei oma mingit tähtsust, mis eesmärgil (v.a ametkondlik vajadus) andmete avaldamise tähtaja välised andmepäringud kolmandate isikute poolt tehakse. Eeltoodust lähtuvalt on PRIA olnud seisukohal, et kolmandate isikute õigused toetusandmetele juurdepääsuks on tagatud läbi kahe aastase avaldamise kohustuse ja PRIA-l puudub õigus administratsioonivälistе isikute andmete avaldamiseks/avalikustamiseks muus korras. Kuna Eesti EL-ga liitumisest alates on EL ühise põllumajanduspoliitika rakendamiseks antud EL õigusaktid põllumajandusvaldkonna toetusmeetmete puhul sisaldanud üldreeglina konfidentsiaalsuspõhimõtet ja erireeglina kindlal eesmärgil (toetuste läbipaistvus) kindla tähtaja jooksul (kaks aastat andmete avaldamisest) avaldatavat konkreetset andmekogumit (nt määruse 1306/2013 art 111), on PRIA oma asutamisest alates põllumajandusvaldkonna toetuse saajate andmeid avaldanud ainult EL õiguses sätestatud korras. EL õiguses ei ole reguleeritud andmete kolmandatele isikutele kättesaadavaks tegemise muid aluseid ega muid eesmärke – seda ei ole tehtud ka ELÜPS-s.

Kuna osundatud EL õigusega on tegelikult reguleeritud informatsioonile juurdepääsupiirangu alus, samuti sätestatud juurdepääsu eritingimused, kord ja juurdepääsu viis, on tegemist ammendava reeglistikuga, mis vastab täies ulatuses AvTS § 2 lg 2 punktis 4 sätestatud tunnustele ja AvTS norme EL ühise põllumajanduspoliitika rakendamisel kohaldada ei saa või tuleb neid kohaldada kooskõlas osundatud EL õigusega. ELÜPS kui eriseadus AvTS suhtes sisaldab regulatsiooni, mis on kooskõlas eespool käsitletud EL õigusaktidega.
On ilmne, et kui eelkirjeldatud erinevust õiguse üld- ja erireeglite tõlgendamisel arvesse ei võeta, seda eelkõige just üldreegli laia ja erireegli kitsa tõlgendamise eeskirja silmas pidades, eksitakse lõppkokkuvõttes ka EL põllumajandusfondidest toetusmakse saajate andmete avaldamise üle toimuva andmekaitselise järelevalve lõppjäreldustes.
Teabenõudja ei kuulu ELÜPS § 101 lõikes 2 nimetatud isikute ringi, kellele tuleb tagada juurdepääs toetuse saajate kohta olemasolevale teabele erinevalt EL õigusega reguleeritud teabe avaldamise korrast.

2. Ka juhul, kui AKI ei nõustu PRIA käsitlusega EL toetusõiguse normide kohaldamise ülimuslikkuse põhimõttega, peab PRIA vajalikuks teavitada AKI-t, et andmepäring kõigi toetusmaksete saajate kohta mitmete aastate lõikes, isegi ja eriti kui küsitud andmed tuleks nt anonümiseerida, on tegemist olukorraga, kus PRIA-l oleks alus konkreetsel juhul küsitud andmete väljastamisest keelduda AvTS § 23 lg 2 punktide 3 ja 4 alusel. Tegemist on äärmiselt mahuka andmepäringuga. Seetõttu ei ole võimalik PRIA-l teabenõudja poolt küsitud teavet ka vaidemenetluses eraldi AKI-le kättesaadavaks teha. Sarnaselt mistahes kolmandatele isikutele, on ka AKI-l juurdepääs PRIA veebilehel toetusmakse saajate kohta avaldatud teabele EL õiguses ettenähtud koosseisus ja ajaraamistikus.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED

1. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid ja väljavõtteid olemasolevatest dokumentidest, infosüsteemidest vm. Teabenõudega saab küsida mis iganes väljavõtet, mida on teabevaldajal võimalik teha, sh ei ole oluline kas sellisel kujul on enne andmetest väljavõte tehtud.

2. AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Seega on PRIA teabevaldaja AvTS-i mõistes.

3. Inspektsiooni pädevuses on AvTS § 45 lõike 1 kohaselt teabevaldajate üle riikliku ja haldusjärelevalve teostamine teabenõuete täitmise üle.

4. AvTS § 2 lõike 4 alusel ei kohaldata AvTS-i teabele juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste, korra ja viiside osas, juhul kui need on **eriseaduses** või välislepingus **sätestatud teisiti**. Seega tuleb vaadata kas ja mis osas sätestab eriseadus AvTS-ist erineva juurdepääsu võimaldamise korra ja alused teabele juurdepääsu piirata.

5. ELÜPS-i ehk eriseaduse § 101 alusel on registriandmetele juurdepääsuks kehtestatud erikord. Täpsemalt vaadates on ELÜPS § 101 lõike 1 alusel teabevaldaja kohustatud tunnistama andmed ühise põllumajanduspoliitika abinõudes osaleva **isiku ja tema taotluse kohta** asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks, kui käesolevas seaduses või Euroopa Liidu õigusaktides ei ole sätestatud teisiti. Oluline on märkida, et erinorm puudutab üksnes **andmeid toetuse saaja kohta**. Seega ei saa asuda seisukohale, et piirang kehtib kõigile toetuse taotlemisega seotud dokumentidele ja teabele täies ulatuses.

6. Selleks, et tagada toetuse saajate osas avaliku raha kasutamise läbipaistvus, on sätestatud lisaks erikord, mis tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1306/2013. Selle artikkel 111 lõike 1 all on täpsustatud, et sama sätte lõikes osutatud teave avaldatakse igas liikmesriigis ühel veebisaidil. Kõnealune teave on avalikkusele kättesaadav kaks aastat alates selle esialgsest avaldamisest.

7. Lisaks sätestab ELÜPS § 102 toetuse saajate andmete osas omakorda erikorra, kus avalikustatakse vaid teatud summa (alates 1250 eurot) saanud toetuse saajad nimeliselt ja vaid kaheks aastaks. Seega väiksema toetuse saanud isikute nimesid ei avalikustata üldse. Käesoleval juhul neid ka teabevaldaja ei küsi.

8. Lähtume oma seisukohas ka Maaeluministeeriumi 25.06.2019 vastusest inspektsiooni nõudekirjale numbriga 2.1.-3/19/1734[1]:

…

ELÜPS-i § 102 kujutab endast erinormi § 101 suhtes, mis kohustab teabevaldajat teatud andmed olenemata §-s 101 sätestatust avalikustada. Rõhutame, et toetuse saaja kohta käivad andmed avalikustatakse üksnes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artiklis 111 ja 112 sätestatud tingimustel ja ulatuses.

…

Kirja lõpus on asunud ministeerium seisukohale, et *toetuse saamisega seonduvad andmed kuuluvad avaldamisele üksnes ELÜPS § 102 sätestatud ulatuses ja korras*.

9. Kokkuvõttes nõustume PRIA-ga, et üle 1250 euro toetust saanud isikute nimesid avalikustatakse vaid 2 aastat ning pärast selle aja möödumist saab kohaldada ELÜPS § 101

[1] https://adr.rik.ee/aki/dokument/6524350.

lõiget 1, mis sätestab, et toetuse saajate andmed on juurdepääsupiiranguga, ning neid enam ei avaldata. Küll aga leiame, et teabenõudja saab küsida teabenõude korras välja muud andmed registrist nagu makstud summad, toetuse saaja piirkond jms. Küll aga kuna praegu puudub teave, kas teabenõudja ka sellisel kujul andmeid soovib, siis võib enne ettekirjutuse täitmist teabenõudja teabevaldaja soovi täpsustada.

10. Juhime tähelepanu, et teabenõudja ei saa anda ette millist ja millises vormis andmete loetelu (nt andmete koosseis ja järjekord) ta registrist soovib, vaid teabevaldaja teeb sellisel kujul väljavõtte nagu register seda võimaldab. Igasuguse piirangu aga saab kehtestada üksnes sellele osale teabele, mis sisaldab reaalselt piiranguga andmeid. Siis valitakse teabe avalikustamine ja kaetakse see osa kinni, mis on piiratud juurdepääsuga.

11. Eraldi selgitame ennetavalt PRIA vastuses toodud väidet *PRIA-l oleks alus konkreetsel juhul küsitud andmete väljastamisest keelduda AvTS § 23 lg 2 punktide 3* (teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmine*) ja 4 (*ei saa täita ühekordse teabe väljastamisega*) alusel.* Suur maht võib tulla kõne alla juhul kui see eeldab ükshaaval dokumentide üle vaatamist ja sealt osade andmete kinni katmist. Antud juhul on tegemist registrist päringute tegemisega (sh nagu ennist selgitasime, siis ei tähenda see, et teabevaldaja peab esitama tulemused teabenõudja soovitud kujul ja järjekorras), kus üldiselt vastavalt päringu käsule tekib soovitud otsingutulemustest loetelu. Kui see eeldab üksnes mingi andmevälja kinni katmist (nt ei saa päringut ilma vastava väljata teha), mis osas ei pea seda tegema ükshaaval, siis ei saa sellel alusel teabe väljastamisest keelduda. Oleme valmis vajadusel veel oma seisukohta täpsustama ja tulema ka kohapeale registri päringute võimalusi vaatama.

Lähtudes eeltoodust palume PRIA-l teabenõue uuesti üle vaadata ja väljastada registrist kõik muud küsitud andmed, mis ei puuduta ELÜPS § 101 või muu juurdepääsupiirangu alusel seatud juurdepääsupiiranguid (nt taotlejate nimed).

/allkirjastatud digitaalselt/

Kadri Levand
jurist
peadirektori volitusel